

Butlletí d'Esponellà

Vilert i Centenys

núm. 10 - Maig de 2010

EL TEMPORAL DE NEU

HORARIS D'ATENCIÓ AL PÚBLIC:

	NOM	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOURS	DIVENDRES
Ajuntament		de 9 a 14h. de 16 a 20h.	de 9 a 14h.	de 9 a 14h.	de 9 a 14h.	de 9 a 14h.
Secretaria	Anna Costejà	de 9 a 14h. de 16 a 20h.			de 9 a 14h.	
Alcaldia	Rosa Teixidor	d'11 a 14h.				
Arquit. Tècnica	Rosa M. Busquets					de 12 a 14h.
Enginyer *	Plana Hurtos Eng.	de 10 a 14h.				
Metge **					d'11 a 13h.	
Infermeria **					d'11 a 13h.	
Farmaciola		de 10 a 12h.			de 10 a 13,15h.	de 10 a 12h.
Jutjat de Pau ***	Francesc Pardàs					
Espai obert de la Gent Gran					de 16:00 a 18:00h.	
Espai obert de Joventut		de 10 a 12h.	de 17 a 20h.			

* Segon dilluns de cada mes.

** Cal demanar hora per telèfon: 972 57 25 10

*** Cal demanar hora per telèfon: 972 59 78 00

REGIDORIES:

REGIDORIA *	REGIDOR/A	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOURS
Governació, Ensenyament i Cultura Benestar i Família, Salut,	Rosa Teixidor	de 10 a 13h.			
Obres i Serveis, Festes i Joventut	Jesús Marcé		de 19 a 20h.		
Urbanisme i Hisenda	Roger Soler			de 18 a 19h.	
Medi Ambient, Indústria, Comerç i Turisme	Roger Biosca				de 19 a 20h.
Medi Rural i Agricultura	Francesc Darnés			de 13 a 14h.	

* Cal concertar hora prèvia al telèfon: 972 59 78 00

HORARIS MISSES

ESPONELLÀ: cada diumenge a 2/4 de 12 del matí i festius.

VILERT: quart diumenge de cada mes a les 10 del matí.

Rector responsable: Mn. Pere Bach i Fernando **Direcció:** c/ Mn. P. Dausà, 2 - Banyoles **Telèfon:** 972 570 224

CENTENYS: a les 6 de la tarda - 2n dissabte del mes.

Rector responsable: Mn. Josep M. Amich, R. **Direcció:** Pl. Santa Maria 6 - Banyoles **Telèfon i Fax:** 972 570 495 **E-mail:** smturers@teletelone.es

DEIXALLERIA MÒBIL

ESPONELLÀ, a la Plaça de l'Ajuntament.

2n dissabte feiner de cada mes de 9,00h. a 11,00h.

CENTENYS, a la Plaça Major.

4rt dimecres feiner de cada mes de 17,30h. a 18,30h.

VILERT: a l'aparcament del parc infantil.

1r dissabte feiner de cada mes de 9,00h. a 10,00h.

SERVEI DE RECOLLIDA DE MOBLES I TRASTOS VELLS

Els veïns hauran de trucar prèviament al telèfon 972 58 18 58 per establir el dia, l'hora i el lloc que es farà la recollida. Portar els voluminosos a les àrees d'aportació, de recollida de residus, el dia abans. Municipi d'Espionellà: 1r. i 3r. dimecres feiners de cada mes.

TELÈFONS D'INTERÈS

Ajuntament d'Espionellà	972 59 78 00 / Fax 972 59 73 00
Escola Pública "Carles de Fortuny"	972 59 71 35
Bombers	[085] 972 57 40 80
Creu Roja	972 57 24 50
Clínica Salut Infirmorum	972 57 02 08
Consultori de I.C.S. (Banyoles)	972 57 24 74
Hospital Dr. Josep Trueta	972 20 27 00
Polícia Local de Banyoles	972 57 57 57
Teisa (autobusos)	972 57 00 53
Mossos d'esquadra Pla de l'Estany	972 18 16 50
Oficina de Turisme	972 57 55 73
Correus i telègrafs	972 57 09 99
Servei de taxi (Plaça Turers)	972 57 05 14
Servei d'aigües avaries 24h	972 57 01 01

AGENDA D'ACTIVITATS

FESTA DE LA GENT GRAN

Diumenge, 16 de maig

11,30h Missa a l'església d'Espionellà.

12,00h Actuació de la coral Aurella de l'escola d'Espionellà.

14,00h Dinar de germanor al local social.

16,00h Teatre Improvisat

Totes les persones de més de 65 anys del municipi tindran el dinar gratuït i cal que confirmeu la vostra assistència al telèfon de l'Ajuntament (972 597 800) abans del dia 12 de maig.

Per als acompanyants i amics el preu del tiquet és de,15 €, **cal portar coberts**, que poden adquirir del dia 6 al 12 de maig a l'Ajuntament.

Menú, Entremès, rostit, "pijama",.....

Organitza, Ajuntament d'Espionellà.

Col·labora, Consell Comarcal del Pla de l'Estany, Diputació de Girona.

Dijous, 20 de maig

A les 16,30h, a l'Ajuntament

conferència que tractarà de la pagesia, la ramaderia i els avenços tecnològics. Anirà a càrrec del Sr. Jaume Rustullet.

23è ESPORTNELLÀ

Del 23 de maig al 6 de juny

23 de maig, 17,00h, Gimcana Esportiva i Bitlles Catalanes

28 de maig, 17,15h, 18,15h Gimnàstica de manteniment.

29 de maig, 11,00h, ESCACS i a les 17,00h - Futbol Sala

30 de maig, 16,00h, Caminada - Excursió a la Font del Bacallà

5 de juny, 17,00h, Bàsquet

6 de juny, 16,00h, Esgrima

cloenda!-

18,00h - Concurs de truites (grans) i sucra pa amb tomàquet (petits)

19,00h - Berenar de cloenda

Programes apart / consultar possibles canvis

Per berenar cal apuntar-se, abans del 3 de juny!!

(Ajuntament, Forn o jovesponella@gmail.com)

Tiquet, 3 €. Si portes 1 truita = 2 tiquets

*Els nens que suquen pa amb tomàquet tenen berenar gratis

ROSA TEIXIDOR

Alcaldesa

Tal com estava previst, amb l'arribada de la primavera s'acaba la primera fase de la rehabilitació de cal Baró. En aquests moments s'està condicionant l'espai exterior gràcies al Fons Estatal d'Inversió Local (FEIL), i esperem que a principis d'estiu ja podrem convidar-vos a visitar-lo i a celebrar-ho.

D'altra banda, també estem acabant l'obra de la millora de la xarxa d'aigua al nucli d'Esponellà, una obra força important tant pel cost com per l'abast de l'obra. Esperem poder-la celebrar el mateix dia que festegem les obres acabades de cal Baró.

Pel que fa a la tempesta de neu que va caure el passat 8 de març, la falta de resposta i de suport de l'Administració ens va obligar a actuar, amb més o menys encert, pel nostre compte. Des d'aquí vull donar les gràcies a tots els veïns que van col·laborar desinteressadament en la neteja i, en especial, a Aigües de Banyoles que va reaccionar ràpidament per garantir el subministrament d'aigua i per posar a la nostra disposició un generador que abastís d'electricitat la zona de Vilert, que va estar quatre dies sense subministrament.

Com a conseqüència d'aquesta tempesta i per qualsevol problema que pugui sorgir en el futur al municipi, he creat un grup de col·laboradors que ens permeti tenir informació de primera mà per conèixer la situació real a qualsevol indret del municipi i així poder reaccionar de manera ràpida i fiable.

D'altra banda, profito per convidar tothom als actes de celebració de la Diada de la Gent Gran el diumenge dia 16 de maig, especialment a totes les persones de més de 65 anys residents al municipi, i poder-les saludar personalment.

→ Aprovat el Pla director urbanístic del Pla de l'Estany

El passat 14 d'abril, el conseller de Política Territorial i Obres Públiques, Joaquim Nadal, va aprovar definitivament el Pla director urbanístic del Pla de l'Estany, que abasta els 11 municipis de la comarca, després de l'informe favorable emès per la Comissió d'Urbanisme de Catalunya, que va admetre les al·legacions presentades pel nostre Ajuntament. El pla ordena els futurs creixements de la zona, relliga els espais oberts i proposa millores en la xarxa d'infraestructures. Entre altres coses, en el tema relatiu a les actuacions a la xarxa viària, el Pla contempla millores a la carretera GIP-5121 al seu pas per Esponellà, entre el veïnat de Martís de Dalt i Crespià, per augmentar la seguretat del trànsit. Arran de les al·legacions rebudes, però, s'elimina la traça que es proposava per aquesta millora i es deixa a criteri de l'administració titular de la via.

→ Els Fons d'Inversió Local permeten fer obres de millora

Un any més l'Ajuntament s'ha acollit al Fondo Estatal para el Empleo y la Sostenibilidad Local. Amb la inversió concedida hem previst fer dues actuacions, d'una banda, un Pla Municipal per a la il·luminació exterior, amb un cost de 10.989,49 €. L'objectiu és l'adequació de la il·luminació exterior, a fi d'adaptar les instal·lacions a les característiques i els criteris que estableix la normativa europea. En aquest cas es tracta dels fanals del carrer de l'Escola, les bombetes de baix consum i els rellotges digitals per una apagada i encesa més eficient. D'altra banda, uns altres 32.944 € es destinaran a la redacció, projecte i realització de l'obra d'adequació i millora de l'entorn i enjardinament de cal Baró d'Esponellà.

→ Promoció de la participació ciutadana

L'Ajuntament està elaborant una Ordenança de participació ciutadana per regular les formes, mitjans i procediments d'informació i participació de veïns i entitats ciutadanes en la gestió municipal amb l'objectiu de fer una valoració general de la gestió municipal i poder rectificar-la o millorar-la. Per fer-ho possible, s'han col·locat unes **Bústies de suggeriments** per tot el municipi (Centenys, Martís, Esponellà, Vilert, Les Anglades) amb la finalitat de recollir suggeriments, opinions dels veïns i utilitzar-les també per recollir les enquestes del procés de participació ciutadana municipal.

→ Inversions en millores per al 2010

D'aquí a finals del 2010 s'ha previst dur a terme una sèrie d'obres de millora a diferents indrets del municipi. A Vilert, es rehabilitarà l'edifici de les escoles (teulada, obertures i lavabo) per deixar-lo en condicions com a local social del veïns. El cost aproximat serà d'uns 20.000 €. A Centenys s'estan fent gestions per recuperar una antiga subvenció per acabar d'arreglar els carrers Església i Tramuntana i finalitzar de manera uniforme tots els carrers d'aquest nucli. Les obres pujaran a uns 60.000 € aproximadament.

Al nucli d'Esponellà, s'intentarà fer la rehabilitació de l'edifici annex de cal Baró abans no acabi el mandat de l'actual consistori. De moment s'estan fent les passes necessàries per poder-ho dur a terme, tot i que l'actual crisi ho fa una mica complicat. Per a la realització ens calen al voltant de 121.000 €. La idea és convertir l'annex (antiga pahisa) en una sala polivalent d'uns 50 a 55 m² per a trobades, xerrades i exposicions.

D'altra banda, a tot el municipi es portarà a terme la senyalització de camins i la col·locació de plafons d'informació turística i local, que es situaran en els diferents nuclis del municipi. El cost previst de la senyalització és de 20.000 €.

ACTIVITAT AL CASAL DE LA GENT GRAN

El Casal de la Gent Gran no para de fer activitats en les que hi participen un gran nombre de persones. Cinema, sortides i conferències en són una bona mostra. La gent gran està més activa que mai.

La intenció de la Junta és que el nostre casal sigui viu i participatiu. Entre les activitats que hem fet aquest darrers mesos cal destacar les sessions de cinema que ha patrocinat el consorci de Benestar Social, l'excursió a la Garrotxa, on vàrem visitar la Cooperativa la Fageda i també vàrem fer una passejada amb els típics carruatges.

També hem dut a terme un cicle de tres conferències. A la primera es va tractar el tema de la immigració, que va dirigir una tècnica del Consorci, a la qual hi van assistir força públic i va haver-hi una gran participació. La segona conferència va tractar d'un producte tan important com és la llet. El parlament va anar a càrrec del senyor Francesc Darnés, qui ens va descobrir detalls importants que el consumidor no acostuma a saber. La tercera conferència serà el proper dia 20 de maig i és tractarà el tema de la pagesia, la

ramaderia i els avenços tecnològics en aquest camp. Anirà a càrrec del senyor Jaume Rustullet, i ben segur que serà apassionant per experts i profans.

Volem fer del casal un lloc de trobada per tota la gent gran del municipi.

La Junta

VISITA A UNA GRANJA D'ENERGIA ALTERNATIVA

Un dia vam anar a Sant Esteve de Guialbes a visitar una granja de llum, on amb la caca de la vaca en fan energia. A la granja hi havia dues piscines grans i fondes, i per teulada, una mena de globus. A les piscines hi havia uns microbis que es menjaven la caca de la vaca. Si a les piscines hi entrava llum, aquests animalets es moren. Aquells microbis que hi ha dins la caca fan bombolles de gas, i d'aquest gas se'n fa energia per a unes 100 cases.

Toni Ruiz i Jordi Mas 1r de cycle inicial

CARLES SALA I VILA A L'ESCOLA D'ESPONELLÀ

El dilluns 22 de febrer en Carles Sala i Vila va venir a l'escola. Tots els nens i nenes havíem llegit contes seus i l'esperàvem amb molta il·lusió. Ens va dir que, quan era més petit, els llibres que li agradaven més eren els de l'Astèrix i l'Obèlix perquè hi havia moltes aventures.

També ens va dir que el primer llibre que va escriure, *Sóc com sóc*, se li va acudir un dia que estava estirat al sofà menjant-se les ungles. Li va agradar escriure'l, i des d'aleshores va tenir moltes més ganes d'escriure altres històries. El seu germà gran el va animar a ser escriptor.

És alt i molt simpàtic. Ens va agradar molt tot el que ens va explicar.

Laura Puig i Dylan Zooneynd - 2n de cycle inicial -

EL MÉS PETITS, A LA DESCOBERTA DEL RIU FLUVIÀ

El divendres 9 d'abril, els alumnes d'educació infantil van fer activitats de descoberta del Riu Fluvià organitzades per l'Escola de Natura de Banyoles. Aquesta activitat formava part del projecte de l'aigua, eix transversal de l'escola durant aquest curs. Els infants van poder conèixer i valorar aquest element tant important.

Alumnes d'Educació infantil

ELS MÉS MENUTS SURTEN D'EXCURSIÓ

Durant aquests mesos, els "SOLETS" de la Guarderia d'Esponellà han sortit un parell de vegades per aprendre coses. Van fer una visita a la fleca per saber com es fa el pa de primera mà, i també van anar al camp per veure els ametllers en flor. Ells mateixos ens ho expliquen.

ELS "SOLETS" ANEM D'EXCURSIÓ AL CAMP

Vam anar a veure els ametllers florits que es veuen des del pati de la nostra escola. pel camí vam veure i olorar moltes floretes blaves, blanques i grogues, també, vam estirar-nos damunt l'herba a escoltar els ocells. ah!! i vam trobar ametllons!!

ELS "SOLETS" VISITEM LA FLECA DEL POBLE I FEM DE FLEQUERS

Ens vam enfarinar les mans i vam experimentar amb un tros de massa que ens havien preparat amb aigua i farina, fins i tot vam fer unes ensaïmades!! que bé ens ho vam passar!!

EL TEMPORAL DE NEU

El 8 de març, en poques hores un temporal de neu va canviar el paisatge, el municipi es va quedar sense subministrament elèctric durant un dia i els veïns van haver d'ajudar a retirar la neu i netejar els camins plens d'arbres caiguts i de brancatge esqueixat.

Les prediccions meteorològiques per al passat 8 de març ja ens avisaven que cauria una forta nevada, tot i que no s'esperava que les conseqüències fossin tan desastroses. Els flocs de neu van començar a caure de matinada i a les 7 del matí el paisatge ja començava a emblanquinar-se. A dos quarts d'onze del matí, en veure que no parava de nevar, es va decidir tancar l'escola per evitar problemes de mobilitat posteriors, ja que alguns nens i nenes vénen d'altres nuclis urbans. En mitja hora, els pares ja havien recollit els seus fills.

Cap a quarts de quatre, la tempesta va intensificar-se molt, queien flocs grans i humits, hi havia llamps, trons i vent molt fort. La visibilitat es va reduir i tot

el municipi es va quedar sense subministrament elèctric, amb el que això comporta, és a dir, les calefaccions amb encès elèctric van deixar de funcionar, els telèfons inalàmbrics es van apagar, no es podia accedir a internet, les cuines elèctriques van quedar inutilitzables i, per descomptat, va marxar la llum. A mesura que avançava la tarda, la tempesta va anar afluixant fins que cap a les 7 del vespre va parar de nevar i va aparèixer un paisatge inusual, amb gruixos de neu com feia temps que no es veien. Era una neu humida i pesant que esqueixava branques i arrencava arbres de soca-rel. Aquella nit, tot el municipi va passar-la a les fosques, al bosc se sentia el so del brancatge que s'esqueixava i el vent residual del nord que bufava fort que espolsava la neu dels arbres.

L'endemà el paisatge estava cobert de gruixos de neu d'entre 40 i 50 cm. El dia era esplèndid, però les baixes temperatures no van ajudar a fondre la neu. Molts camins van aparèixer amb arbres i branques caiguts que els travessaven i impedièen el pas. La situació en algunes zones de les comarques de Girona era tan caòtica i desastrosa que l'Ajuntament no va poder comptar amb cap suport extern, però de seguida va posar fil a l'agulla amb l'ajut desinteressat dels veïns. Primer es va retirar la neu i després es van obrir els camins que havien quedat obstruïts i impedièen la circulació. Qui millor s'ho va passar va ser la mainada, que van aprofitar per fer ninots de neu, tirar boles i inventar-se ginys per lliscar damunt la neu.

A quarts de quatre de la tarda va tornar el subministrament elèctric a Les Anglades, Centenys i Esponellà, però a Vilert i Les Caselles encara tardarien tres dies més a recuperar-lo. Aigües de Banyoles va vetllar per assegurar el subministrament d'aigua i va proporcionar un generador per abastir de subministrament elèctric a la zona de Vilert. A poc a poc la neu es va fondre i en pocs dies es va tornar a la normalitat.

Grup de col.laboradors

Davant de la situació viscuda, l'Ajuntament va aprendre una lliçó: quan es produeixen situacions imprevistes i generalitzades com aquella nevada, cal espavilar-se tots sols. Per aquest motiu, l'alcaldesa ha demanat la col.laboració a un grup de veïns coneixedors de les diferents zones del municipi, de manera que si es tornés a repetir una situació de l'abast de la nevada, o un fet d'un possible risc i poder conèixer quina és la situació a qualsevol indret del municipi mitjançant la informació de primera mà i així poder reaccionar de manera ràpida i fiable.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE TREN CORREU 1104

El passat 19 de febrer, Joan Ventura va ser a Esponellà per a presentar *Tren Correu 1104*, un llibre que relata del darrer viatge d'en Quico Sabater a Catalunya. L'acte es va celebrar a la sala d'actes de l'Ajuntament, davant d'un públic nombrós. La presentació va córrer a càrrec de l'alcalde, Rosa Teixidor i de l'historiador Pere Bosch. Aquest darrer, va mostrar el seu entusiasme com a historiador, ja que durant mig segle, la història del darrer viatge del mític lluitador anarcosindicalista i els quatre homes que l'acompa-

nyaven havia quedat oculta, tan sols se'n coneixien quatre trets. Com a lector, Bosch va destacar que l'havia llegit d'una tirada i amb molt d'interès, ja que Joan Ventura esmicola la història d'aquell viatge i en fa un seguiment pas a pas, cosa que aporta informació inèdita sobre el tema.

Per la seva banda, Joan Ventura va explicar detingudament la feina de documentació que va haver de fer per tal d'escriure la història amb tot detall, des del moment en què Sabaté va fer els preparatius del viatge i va creuar la frontera amb els seus quatre companys, fins que va arribar a Sant Celoni, on va ser abatut per la Guàrdia Civil. Ventura va fer el mateix recorregut buscant testimonis directes i indirectes, amb els quals va parlar llargament i va poder anar estirant el fil de tot el que va succeir en aquell viatge sense retorn que Quico Sabaté i els seus companys van emprendre el 29 de desembre de 1959. Esponellà va ser un dels termes municipals que va creuar, d'aquí l'interès que va despertar la presentació del llibre de Joan Ventura.

RERE ELS PASSOS D'EN QUICO SABATER, un passeig per la història

Dos dies després de la presentació del llibre, un grup de veïns d'Espionellà, es va trobar a primera hora de la tarda per fer el mateix recorregut que Sabaté i els seus companys van fer pel nostre municipi ara fa mig segle.

El grup, força nombrós, va sortir de la plaça de l'Ajuntament i va anar cap al pont d'Espionellà i va pujar per una drecera per sortir al camí de Roca-Gallina. Després de travessar la carretera que porta a Vilert, el grup va pujar pel camí de Cal Carboner i, una vegada a dalt de la serra, superada la forta pujada, va continuar pel camí de Centenys, va trencar per dirigir-se cap a Martís de Dalt. El grup es va aturar a Can Bartomeu, la primera casa que es troba, on el Quico Sabaté i els seus quatre companys van passar la nit, i d'allà va tornar cap a Espionellà pel camí de Les Forques. Durant la caminada, els qui coneixien bé la història del pas dels resistents pels camins d'Espionellà, bé

perquè havien sentit la història o bé perquè quan el Quico Sabater va passar pel municipi l'any 1959 eren petits, van anar explicant allò que recordaven o que havien sentit explicar a les seves famílies perquè tothom pogués fer-se una idea aproximada del que va ser l'últim viatge del mític resistent.

UN TIÓ BEN ALIMENTAT VA FER REGALS A PETITS I GRANS

Com cada any pels volts del dia de Nadal, el 27 de desembre un bona colla de nens i nenes, acompanyats dels pares i alguns avis es van reunir a la plaça de l'Ajuntament per fer cagar el tió. Tots plegats van anar al pavelló, on la mainada va anar pujant per grups a l'escenari on hi havia el tió, i amb una gran cridòria van cantar i donar cops de bastó al tió amb la il·lusió que els cagués alguns regals.

I com que el tió havia menjat molt, així ho va fer. I no només va cagar per als petits, sinó que els grans també van tenir el seu regal després que, com ho havien fet abans els nens, cantessin i piquessin el tió ben fort. Com que el tió havia estat molt ben alimentat, els va cagar torrons, dolços i begudes que van compartir allà mateix amb tothom.

ELS REIS D'ORIENT VAN FER PARADA A ESPONELLÀ

L'arribada dels Reis és un dels esdeveniments més esperats pels més menuts de la casa, que a les set toques del 5 de gener, quan ja era nit freda i tançada, ben abrigats i amb un fanalet a la mà esperaven l'arribada de ses majestats els Reis d'Orient a la plaça de l'Ajuntament. Els Reis no van fallar, tot i que, això sí, es van fer esperar. La cridòria es va desfermar quan les carrosses dels reis mags i el seu seguici de patges van arribar per la carretera fins a Esponellà per recollir les cartes que els nens i nenes havien escrit demanant-los les seves joguines preferides. Les carrosses van aturar-se davant del pavelló, els Reis van baixar davant l'alegria de tots i a poc a poc es van

dirigir a l'escenari on hi havien disposat tres trons. Un a un, els nens i nenes van anar pujant a l'escenari i van entregar les cartes al seu rei preferit. Uns triaven al bondadós Melcior, de cabells i barba blanca, altres van preferir al ros Gaspar i n'hi va haver que no van dubtar a donar la carta al més exòtic Baltasar. Amb grans somriures i bones paraules, els Reis van recollir les cartes i van donar caramels a la mainada. Tot seguit, es va oferir coca i xocolata desfeta a tots els que van voler, que amb el fred que feia, va anar molt bé.

LA FESTA DE LA CANDELERA I EL BALL DEL TORTELL

Per Carmina Ribas de Can Farró

Un any més la plaça de l'Església d'Espionellà va ser el marc on es va celebrar la festa de la Candelera i el Ball del Tortell, una festa de caire religiós que combina actes litúrgics amb d'altres més festius i folklòrics. Com sempre, la festa es va celebrar el primer cap de setmana de febrer, per mantenir una tradició popular que arrenca de mitjans del segle XVIII.

Enguany la festa es va celebrar el dissabte 6 de febrer i hi vam participar tots els esponellencs i esponellenques, així com gent d'altres barris, municipis i pobles. Com cada any, a dos quarts de dotze es va celebrar l'ofici solemne amb la coral Jove d'Espionellà i la tradicional benedicció de les candeles. En sortir de la missa es va fer un vermut, i durant tot el dia va haver-hi diverses parades de tortells i bunyols.

Les pavordeses sortints van ser Joaquina Ferrés Soler de can Masmiquel, del nucli d'Espionellà, Lídia Re-

nart Masias de can Figueres, de Martís i Carme Bercera Fonseca de can Salart de Batllori, i les entrants, la Maria Feliu Serra de cal Fuster del nucli d'Espionellà, Maria Masferrer Serramitjà de can Pascol de Martís i la Carme Salvador Recasens del mas Auró de Batllori. A les quatre de la tarda, les pabordesses van entrar a la plaça Major per ballar el Ball del Tortell acompanyats per la banda Principal de Porqueres.

El ball del tortell és una dansa pròpia del municipi que es remunta al segle XVI. L'origen d'aquesta dansa sorgeix de la figura de la pabordessa de la Mare de Déu de la Candelera. Seguint la tradició del poble, abans del 2 de febrer es fa la capta de les pabordesses que passen casa per casa amb l'imatge de la Mare de Déu i una bossa per tal de recollir diners que els ciutadans del poble vulguin donar per tal de sufragar les despeses de la festa. El ball del Tortell es fa sempre per la Candelera, que per tradició, és

el dia del canvi de les tres pabordesses que s'han fet càrrec de l'altar de la Verge. El ball l'obre l'agutzill, seguit de sis parelles que representen el poble d'Esponella, el veïnat de Martís i el veïnat de Batllori. Les tres primeres parelles són les pabordesses sortints (les que s'han fet càrrec de l'altar de la Verge) i les tres darreres parelles les pabordesses entrants (les tres que ho faran durant el proper any), i tots junts fan sis voltes a la plaça. Les pabordesses sortints ballen acompanyades i porten un tortell al braç i una almorratxa plena de flors i amb cintes de colors penjant. A mitja dansa es produeix el relleu de pabordesses, quan les sortints ofereixen el tortell i l'almorratxa a les entrants, que passen al davant.

Un cop s'acaba, el grup de dansa Tradicions i costums d'Esponellà tornen a fer el ball del Tortell tal i com es feia en els seus orígens. Al finalitzar, ballen la sardana curta *Bon dia Elionor*. La festa s'acaba amb una ballada de sardanes en la que hi participa tothom.

Vull agrair a tota la gent que hi participa i col·labora. Gràcies a tot el poble d'Esponellà per mantenir aquesta festa tant tradicional.

La Candelera, una festa d'origen oriental

El nom de Candelera té el seu origen en la festa que celebrava l'església el quadragèsim dia del naixement de Jesús (2 de febrer) com a finalització del període de Nadal. Segons expliquen, la festa de la Candelera o de la Llum va tenir el seu origen en Orient, amb el nom de "Trobada". Al segle VI es va estendre a Occident. La Candelera es celebra en record al passatge bíblic de la Presentació del Nen Jesús al Temple de Jerusalem i la purificació de la Mare de Déu després del part, per complir la prescripció de la Llei de l'antic Testament. La festa és coneguda i celebrada amb diversos noms: la presentació del Senyor, la purificació de la Maria, la festa de la llum i la festa de les Candeles, i tots expressen el significat de la festa.

Antigament, a l'ofici solemne es beneïen les candeles i espelmes que es necessitarien al llarg de tot l'any amb la finalitat que a les cases mai no hi faltés la llum, tant física com espiritual. Això tenia molta significació quan l'única llum de les cases era de les espelmes i les candeles. En l'actualitat es segueix fent la benedicció simbòlica de les espelmes i les candeles.

L'Evangeli explica que Simeó era un devot jueu a qui l'esperit Sant li havia promès que no moriria fins que hagués vist el Salvador. Quan la Verge Maria i San Josep portaven al nen Jesús al temple a Jerusalem per realitzar la cerimònia de consagració del primogènit, Simeó era allà, i va agafar a Jesús en braços i va recitar el següent cant: *Nunc dimittis servum tuum ...* (ara puc estar en pau perquè els meus ulls han vist el redemptor...). Aquest cant és conegut amb el nom de *Càntic de Simeó*, i juntament amb *el Magnificat* o *Càntic de Maria* i *el Benedictus* o *Càntic de Zacaries* són els tres càntics bíblics del nou testament.

Per tothom és ben sabut que hi ha un gran nombre de refranys sobre aquest dia, sobretot molts d'ells lligats a la meteorologia. El més conegut, potser és el que diu "Si la Candelera plora, el fred és fora, si la Candelera riu, l'hivern és viu", és a dir, que si al voltant de l'1 o el 2 de febrer fa uns dies gèlids, el fred encara durarà, però si pel contrari plou, vol dir que l'hivern s'acaba.

→ CONSULTA PER LA INDEPENDÈNCIA

El passat 13 de desembre del 2009, Esponellà es va sumar a les consultes per a la independència que es van portar a terme a diferents municipis de Catalunya. Les urnes van estar obertes tot el dia a la plaça de l'Ajuntament, per on van passar a votar el 43,7 per cent de la població censada, un dels percentatges de participació més alt de tots els que es van registrar durant la jornada, que va votar majoritàriament a favor de la independència de Catalunya (96% dels vots). Des d'aquestes pàgines, els organitzadors volen donar les gràcies a totes les persones que hi van participar i a aquelles que van fer possible que la consulta es dugués a terme. Al final de la jornada, el recompte de vots va ser el següent:

Padró	375	
Vots	163	43.47%
Nuls	0	0.00%
Blancs	4	2.45%
SI	157	96.32%
No	2	1.23%

D'altra banda, el mateix dia es va col·laborar amb la Marató de TV3 amb el lema *Contribuïm a la recerca sobre les malalties minoritàries*. Es va muntar una taula on es va servir xocolata calenta, al matí, vermut al migdia i cafè a la tarda, i que es va recollir una quantitat de 300 €.

Els organitzadors volen agrair a totes les persones que varen participar i varen fer possible que aquesta consulta es pogués dur a terme. GRÀCIES.

→ JAUME OLIVERES I MIREIA MATA VISITEN ESPONELLÀ

El 19 de febrer passat, el secretari de Governació i Administracions Públiques, Jaume Oliveras, i la directora dels Serveis Territorials del Departament a Girona, Mireia Mata, van visitar el nostre municipi. Després de reunir-se amb l'alcaldeessa, Rosa Teixidor, van visitar les obres que rebran una subvenció de l'esmentat Departament, a través del Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya (PUSOC), per a la realització de les obres de cal Baró i la xarxa d'abastament d'aigua. Jaume Oliveras i Mireia Mata van ser els primers a signar el llibre d'honor que a partir d'ara quedarà a cal Baró perquè el signin tots els vip que la visitin.

SOBRE EL MOT «PAGÈS»

Segons el diccionari de l'Enciclopèdia Catalana, un pagès és un home o dona de camp, una persona que es dedica al conreu de la terra. Una definició semblant trobem al diccionari Alcover-Moll. L'origen del mot pagès, però, ve del llatí *pagus*, que originàriament els romans utilitzaven per referir-se a un lloc fortificat en territori allunyat de la ciutat. A l'Edat Mitjana, la mateixa paraula *pagus* s'utilitzava per designar una demarcació territorial amb nuclis urbans d'extensió considerable. Finalment, va derivar en el mot pagès i el significat que els diccionaris li atorguen.

El pagès, doncs, de manera genèrica, és aquell home o dona que es dedica al conreu de la terra. Josep Pla, que gairebé va escriure sobre tot amb verb fàcil i adjectiu precís, va definir el pagès català amb aquests mots i aquest orgull: «Un pagès del país no serà mai un *labrador* ni un *campesino*, sinó una figura humana personal, perfectament individuada i distinta. Un pagès és un pagès i res més que un pagès, com perfectament indica aquesta paraula intraduble. Jo lamento sincerament que per a anomenar pagès un pagès no hi hagi una paraula més adequada i més exacta. Si n'hi hagués una, la utilitzaria, perquè els escrits han d'ésser clars i concrets.»

El mot pagès, però, serveix també per referir-se a altres coses. En èpoques no tan remotes, la gent de ciutat feia servir la paraula «pagès» pejorativament, referint-s'hi com una persona ignorant, sense tenir en compte la saviesa de les persones del camp. Sobre això, Pla escrivia: «Jo no he usat mai la paraula pagès en sentit distint del literal que té en la nostra llengua. Un pagès és un home que treballa cultivant la terra i viu de la terra. En aquest sentit ésser un pagès és un honor molt elevat. Mai no he posat, doncs, en la paraula un matís, el més lleu moviment o el més petit color de tipus despectiu o crític; encara menys l'he usada en sentit humorístic.»

... i algunes dites i refranys

Del que no parlava Pla és de les dites i refranys que empen la paraula o el concepte pagès, com per exemple, els qui volen evitar-se ignorància o compromisos diuen «L'art del pagès: no en sé res»; o els que es refereixen als qui fan de pagès sense saber-ne massa com «Pagès nou, fa gran renou»; «Pagès novell, gardeu-vos d'ell». Pel que fa a les dones, diu el refrany «Les noies de pagès, si no són morenetes, no valen res», és a dir, si les pageses no tenen la pell morena és senyal que el sol no les toca gaire i, per tant, que són poc treballadores. Del que no hi ha cap dubte és que la feina de pagès no té descans, per això es diu «El pagès, si no treballa, no té res». Quan es vol deixar clar que cadascú ha de dedicar-se a allò que coneix i té per la mà, es diu «El pagès a la terra, i el militar a la guerra.» El del pagès, també és un ofici que està sotmès a les oscil·lacions d'anys bons i dolents i per tant, el seu valor no té fermesa, d'aquí la dita «Bens de pagès, bens de no res.» Hi ha unes quantes dites que fan referència als pagesos que tenen massa en compte la influència de la lluna sobre la terra. D'ells es diu: «Pagès lluner, mai féu bon pa-ller» «Pagès lluner, no omple la bóta ni el graner»; «Pagès lluner no fa graner, car mira la lluna i descuida el femer.»

Del que no hi ha dubte és que la terra és sàvia i generosa, i que el pagès, de tant treballar-la, esdevé tan savi com la terra.

Edita:

Amb el suport de:

AJUNTAMENT D'ESPONELLÀ

Diputació de Girona

